

„בית ים“ בברנוביץ

הבת הצעירה אסתר מרים היתה מורה בבית ספר „בית יעקב“. בן אחר של הרב ר' דוד וייצל, ירוחם, תלמיד ישיבת מיר, נספה יחד עם עוד 30 מבחורי הישיבה שיצאו ליפאן עם פרוץ מלחמת יפאן-אמריקה; הם אבדו ועקבותיהם נעלמו.

בית הרב המה תמיד מאנשים. חדר אחד גדול — מבין שבעת חדרי הבית — שימש אולם בית הדין ומקום לישיבות, פגישות וברורים, וענייני ציבור היו נחתכים בו.

חדר שני שימש משרד רישום לידות, נשואין, מקרי מות וכדומה; משנת 1932 שימש הרב וייצל גם הרב הרשמי מטעם הממשלה.

בחדר השלישי היתה ספריה גדולה — אוצר ספרים.

כאמור, היו בבית אורחים שונים. בעול הכנסת האורחים נשאה בעיקר הרבנית יהודית דבורה. כל הוויתא — הקרבה עצמית למען הזולת. ששה אלי מצוות כאל שלל רב.

זכורתני כיצד אספה כסף לשמלה חדשה לבתה — לחתונתה — ובסופו של דבר הסתפקה בשמלה ישנה ואת הכסף הקדישה לישיבת „בית יוסף“ בביאליסטוק. הצדקה שלה היתה תמיד „מתן בסתר“.

בחורי ישיבה היו תמיד סמוכים על שולחנה, ביחוד בימי שוק, כשבעלות הבית היו טרודות. לעתים לא הספיקו המיטות, וכל שולחן ודלת הפכו מיטה. על רקע של הכנסת אורחים נלבבת זו גוצרה האגדה על ביקורו של אליהו הנביא בבית. ומעשה שהיה כך היה: פעם סר אורח אלמוני לבית הרב ללון ולמחרת בבוקר, כשקמו בני הבית, נעלם. הדלתות היו סגורות והתריסים מוגפים מבפנים, ושום איש מאנשי הבית לא הרגיש בעוזב האורח. והיה הדבר לחידה, לתעלומה שאין פותר לה — עד שמישהו הניח בודאות, שהאלמוני היה אליהו הנביא, והנחה זו נתקבלה על הלבבות ועשתה לה כנפיים... בבית הזה למדתי, שגדלותו של אדם מתגלית דוקא בקטנות, ושהקטנות — הן הן הגדולה האמיתית.

הינדא וייצל

בית הרה"צ רבי נחמיה פרלוב, האדמו"ר של חסידי קוידאנוב בברנוביץ

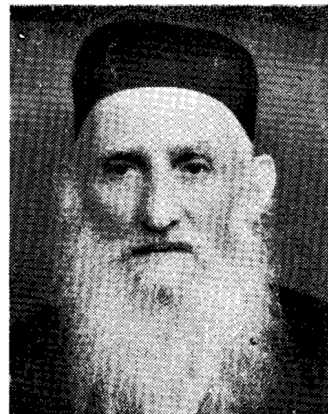
פתח דבר: ראשוני החסידים בברנוביץ

חלוציה הראשונים של ברנוביץ היו, כנודע, שני החסידים הותיקים, ר' ישעיהו ברנוביצקי (שייקע באראנווויטשער) מחסידי קוידאנוב ור' יצחק ברזובסקי, הגבאי של חסידי סלונים במוש. ממניחי היסודות לשוב החדש היו וממפלסי הדרך לזרם המתישבים שהגיע אחר כך גלים, גלים מכל ישובי הסביבה ובעיקר ממוש. אפס, עשה שמישובים אחרים באו יחידים או משפחות ויצאיתם לברנוביץ לא השפיעה בהרבה על מבנה האוכלוסיה והרכבה בנקודות-המוצא. הרי יציאת מוש היה בה משום התרוקנות ישוב ותיק, בעל יחוס ומסורת, וקליטתו בישוב חדש. אפייני הדבר, שאנשי ברנוביץ הותיקים לא נקראו, ברובם, על שמות משפחותיהם, אלא על שמות מקומות מוצאם. יוצאים מן הכלל היו באי מוש שלא נקראו על שם עיריתם, הן משום שמספרם היה רב והן משום שאנשי שני הישובים התמזגו כמעט כללי. וכך קם המרכז החסידי בברנוביץ.

„בית הרב“ בברנוביץ

עם זכרון הקהלה הקדושה ברנוביץ — יעלה-גם זכר „בית הרב“, היה זה „בית“ במלוא מובנו של המושג. בית שפעמו בו חיים יהודיים ערים. יהודים עובדי-אורה, מטופלים ב„צורות“ של חפצים ודאגות, מצאו בו פינת מרגוע, מזון ולינה, ונצרכים גם תמורת כסף. שונים היו האורחים בבית הרב, מהם: בעלי בתים שנתערער מעמדם, תלמידי חכמים שנודקו ל„הכנסת כלה“ וכדומה.

הרי בית העץ הגדול ברחוב מינסקה (שקולנה) 27, בו גר הרה"ג ר' דוד וייצל, הרב דברנוביץ ובני משפחתו. הרב עצמו זכה לעלות לארץ. הגירוש לסיביר הוא שהציל חייו וחיי חלק קטן ממשפחתו (שני נכדים קטנים — ילדי בתו ובנו) מהטבח הנאצי. בן אחר, חתנו של הרב ר' שלום יצחק סגל, מתגורר בתל-אביב מ-1935 ומשמש רב בשכונת ברנר. יתר בני הבית נספו בשואה.

הרב ר' דוד וייצל

הרב ר' דוד וייצל היה חתנו של הרה"ג הצדיק ר' חיים יהודה לייב ליובצ'אנסקי, זצ"ל, שבא לברנוביץ עם יסוד העיר.

הרב חיים לייב נשא אשה ממוש ולמד תורה בכולל „תומכי תורה“ במינסק. אשה אצילת-רוח, פקחית ובעלת מידות טובות, לזוג נולדו בנים ובנות, ושנים מהם המשיכו במסורת הרבנות, ועליהם נייחד הדיבור.

האחד היה הרב הצדיק ר' ישראל יעקב ליובצ'אנסקי הי"ד, ממנהלי הישיבה „אוהל תורה“ בברנוביץ, יחד עם הגאון רבי אלחנן ואסרמן זצ"ל והרב ר' צבי גוטמן הי"ד. הרב ר' ישראל יעקב היה חתנו של הרה"צ ר' יוסף (יוזל), אבי תנועת המוסר שנושאה הן „ישיבות גוברדוק“, היה מפורסם בצדקתו ובמידותיו הנעלות.

הממשיכה השניה במסורת הרבנות היתה הבת הבכורה יהודית דבורה, אשתו של הרב ר' דוד וייצל שליט"א, שלאחר פטירת חותנו בשנת תרס"ו (1906) כיהן ברבנות ברנוביץ במשך 35 שנה עד שהוגלה לסיביר ב-1941. אשתו הרבנית נפלה בגיטו ברנוביץ יחד עם בנותיה שרה, יענטע ואסתר מרים, כלתה חיה וילדיה.

הבת הבכירה שרה יענטע היתה אשתו של בן ישיבת מיר הרב ר' אשר בווארסקי הי"ד, שהיה רב בגיטו ברנוביץ עד שנרצח בידי הנאצים.